

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie ze skargi M. J.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie sygn. I C 68/16, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lutego 2024 r.,
zażalenia M. J. na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 14 kwietnia 2023 r., sygn. akt I S 42/23,

- 1. odrzuca wnioski M. J. o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego;**
 - 2. oddala wnioski M. J. o zawieszenie postępowania;**
 - 3. odrzuca zażalenie;**
 - 4. umarza postępowanie w przedmiocie wniosku M. J. o zwolnienie od kosztów sądowych.**
- [SOP]**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 14 kwietnia 2023 r. w sprawie I S 42/23 Sąd Apelacyjny w Gdańsku odrzucił skargę M. J. (dalej: „Skarżący”) na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym przed Sądem Okręgowym w Gdańsku w sprawie I C 68/16.

Pismem datowanym na 15 kwietnia 2023 r. Skarżący reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika wniósł zażalenie na powyższe postanowienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 14 kwietnia 2023 r., I S 42/23, wnosząc o jego uchylenie oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego. Skarżący w zażaleniu złożył również wniosek w trybie art. 49 k.p.c. o wyłączenie imiennie wskazanych sędziów Sądu Najwyższego.

Pismem z 13 lipca 2023 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) Skarżący złożył ponowny wniosek w trybie art. 49 k.p.c. o wyłączenie wskazanych w zażaleniu sędziów Sądu Najwyższego powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej po 2017 r., a także wniosek o zawieszenie postępowania zażaleniowego do czasu rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytań Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zadanych postanowieniem z 15 marca 2023 r., I NB 4/23.

Pismem z 10 lipca 2023 r. (data stempla pocztowego) Skarżący m.in. ponowił wniosek o zawieszenie postępowania zażaleniowego do czasu rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytań Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zadanych postanowieniem z 15 marca 2023 r., I NB 4/23.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wnioski o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego podlegały odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Pierwotny wniosek o wyłączenie został bowiem złożony w treści zażalenia, a zatem jeszcze przed wyznaczeniem składu orzekającego w niniejszym postępowaniu zażaleniowym. Tymczasem w uchwale składu siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, że wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny, przy czym sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek. Stanowi o tym również obecnie art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c.

Z kolei ponowny wniosek o wyłączenie sędziów, jako złożony po raz kolejny co do tych samych sędziów Sądu Najwyższego i oparty na tych samych okolicznościach, co wniosek o wyłączenie sformułowany w zażaleniu, należało odrzucić na podstawie art. 53¹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Wnioski o zawieszenie postępowania należało natomiast oddalić. Przedstawione bowiem do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej zagadnienia prawne w sprawie I/NB 4/23 nie mają związku w niniejszą sprawą, lecz dotyczą zagadnień związanych z dopuszczalnością prowadzenia spraw w przedmiocie tzw. testów niezawisłości i bezstronności.

Zażalenie podlegało zaś odrzuceniu jako niedopuszczalne.

Postępowanie wywołane skargą wniesioną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) jest jednoinstancyjne. Jak zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 grudnia 2005 r., I/KZP 44/05, „[s]tronie nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń i innych rozstrzygnięć wydanych w toku postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki” (zob. także: postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 czerwca 2005 r., III/SO 12/05; 3 października 2005 r., III/SO 19/05). W tym zakresie Sąd Najwyższy wskazał, że procedura rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania nie jest postępowaniem ani pierwszej, ani drugiej instancji, ale *sui generis* postępowaniem sądowym o charakterze nadzorczym (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 21 września 2005 r., I/KZP 24/05). Z kolei w mającej moc zasady prawnej uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 marca 2006 r., III/SPZP 3/05, przyjęto, że: „[n]a postanowienie w przedmiocie przewlekłości postępowania cywilnego zażalenie nie przysługuje”.

Także Trybunał Konstytucyjny uznał jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość wskazując, że „[p]ostępowanie o stwierdzenie przewlekłości postępowania sądowego ma charakter incydentalny, stąd

ustawodawca ukształtował je jako jednoinstancyjne. Możliwość taką dopuszcza art. 78 Konstytucji” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 listopada 2005 r., Ts 89/05).

Na powyższe nie ma wpływu zmiana przepisów Kodeksu postępowania cywilnego dokonana ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019, poz. 1469) ani dokonana ustawą z dnia 9 marca 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2023, poz. 614), którego przepisy o postępowaniu zażaleniowym, stosownie do art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, znajdują jedynie posiłkowe („w sprawach nieuregulowanych w ustawie”) i odpowiednie zastosowanie do postępowania toczącego się na skutek skargi na przewlekłość. Zatem jednoinstancyjność postępowania wywołanego skargą na przewlekłość stanowi jego swoistą cechę i wynika z jego szczególnego charakteru – jako postępowania ubocznego – a także ze względów pragmatycznych. Umożliwienie zaskarżenia rozstrzygnięcia wydanego na skutek skargi na przewlekłość postępowania mogłoby bowiem prowadzić do niedopuszczalnego długotrwałego, dwuinstancyjnego rozpoznawania skargi, co zamiast ograniczenia przewlekłości postępowania mogłoby prowadzić do efektu całkowicie odmiennego niż zamierzony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość, orzekł jak w sentencji postanowienia.

Konsekwencją odrzucenia zażalenia wobec jego niedopuszczalności jest zbędność orzekania w przedmiocie wniosku skarżącego o zwolnienie go od kosztów sądowych. Postępowanie w tym zakresie należało więc umorzyć na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i w zw. z art. 355 k.p.c.

(r.g.)

